

จะนองเลือดครั้งใหญ่

ถ้าไม่แก้ไขรัฐธรรมนูญให้ดี

ผมไม่ใช่นอสตราดามุส แต่จะขอพยากรณ์ว่าประเทศไทยจะนองเลือดครั้งใหญ่

ภายหลังการยึดอำนาจโดย รสช. (สภารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ) เมื่อ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ และมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับหมกเม็ด ผมได้เตือนแล้วเตือนอีกว่ารัฐธรรมนูญฉบับนั้นจะนำไปสู่การนองเลือด และเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขณะที่เหตุการณ์ตึงเครียดมากขึ้นและกำลังวิ่งเข้าไปสู่การนองเลือดอย่างชัดเจน ผมและคณะได้ถวายฎีกาขอให้ทรงยุบสภา อันเป็นวิธีหนึ่งที่จะสลายเงื่อนไขการเข้าไปสู่การนองเลือด เมื่อราชเลขาธิการทำหนังสือถามหัวหน้าพรรคการเมืองทั้งหมดยกเว้นหนึ่งพรรคไม่เห็นด้วยที่จะยุบสภา แล้วก็เกิดเหตุการณ์นองเลือด ๑๙-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ขึ้น

บัดนี้มิเหตุให้พยากรณ์ได้ว่าจะเกิดการนองเลือดครั้งใหญ่ การเสียเลือดเนื้อจะมากกว่าทุกครั้ง จะเกิดความวุ่นวายทั้งแผ่นดิน

ต้นเหตุของการนองเลือดคราวนี้ไม่ใช่ทหาร แต่คือนักการเมือง

ในประวัติศาสตร์แต่โบราณมา ถ้าเมื่อใดเกิดความไม่เป็นธรรมในแผ่นดินถึงขนาดแผ่นดินจะลุกเป็นไฟเกิดเหตุเภทภัยต่างๆ ตามมา ในประเทศไทยขณะนี้ได้เกิดช่องว่างทางสังคมขยายใหญ่ขึ้นอย่างน่ากลัวคนรวย ๒๐ เปอร์เซ็นต์ข้างบนเป็นเจ้าของรายได้มากขึ้นจนใกล้เคียงละ ๖๐ ของรายได้ทั้งประเทศ ในขณะที่คนจน ๒๐ เปอร์เซ็นต์ข้างล่าง คือประมาณ ๑๒ ล้านคนเป็นเจ้าของรายได้ลดลงๆ เหลือร้อยละ ๔ ของรายได้ทั้งหมดเท่านั้น

การที่คนจนจนลงนั้น เพราะเขาถูกแย่งชิง

แย่งชิงโดยคนที่มีอำนาจมากกว่าเป็นเรื่องระหว่างคนที่มีอำนาจกับไม่มีอำนาจ อำนาจคืออำนาจรัฐกับอำนาจเงิน

คนจนถูกแย่งชิงทั้งวิถีชีวิตการทำมาหากินของเขา และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ชาวบ้านต้องมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นที่อยู่อาศัยทำมาหากิน ประดุจปลาต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมคือ น้ำ ใน ๓๐ ปีเศษที่ผ่านมา คนมีอำนาจได้เข้าไปแย่งชิงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติจากชาวบ้านอย่างมโหฬารเพื่อเปลี่ยนเป็นเงิน และความสะดวกสบายของพวกตน เช่น สนามกอล์ฟ และรีสอร์ท

เมื่อน้ำแห้งไปหรือมีสารพิษลงไปใต้น้ำ ปลาย่อมทรมานตายฉับไฉน ชีวิตของคนชนบทที่ถูกแย่งชิงสิ่งแวดล้อมไปก็ฉับนั้น ขณะนี้การแย่งชิงทรัพยากรของเกษตรกรได้ลามไปถึงการแย่งชิงลูกสาวของเกษตรกรแล้ว

โสเภณีและโสเภณีเด็ก คือปรากฏการณ์ของการแย่งชิงลูกสาวของเกษตรกร

หลังจากแย่งชิงอย่างอื่นเขาจนหมดตัวแล้วก็แย่งชิงลูกสาวเขาต่อไปด้วยการที่พ่อแม่ต้องขายลูกสาวไปเป็นโสเภณีคืออาการรุนแรงของความไม่เป็นธรรมในสังคม

การรวมศูนย์อำนาจในสังคมนำไปสู่วิกฤตการณ์ต่างๆ เช่น

วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม

วิกฤตการณ์การจราจร

วิกฤตการณ์ทางสังคม

วิกฤตการณ์ระบบราชการและการเมือง

ระบบราชการหรืออำนาจรัฐเป็นระบบอำนาจที่สังคมเข้าไปตรวจสอบและควบคุมไม่ได้ จึงมีคอร์รัปชันมากแต่ประสิทธิภาพน้อย การที่เมืองและชนบทแตกต่างกันมากได้นำไปสู่ความตึงตันทางการเมือง เพราะชนบทยากจนและอยู่ในระบบอุปถัมภ์ การซื้อเสียงขายเสียงจึงเป็นไปอย่างทั่วถึงและยังไม่มีทางแก้ไข ทำให้การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเป็นการค้าชนิดหนึ่ง ทำให้ได้บุคคลที่ในรูปแบบเรียกว่าผู้แทนราษฎรบ้างหรือนักการเมืองบ้างที่ด้อยคุณภาพ

ระบบราชการและระบบการเมืองที่ด้อยประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความรุนแรง เพราะด้านหนึ่งการพัฒนาธุรกิจ และการติดต่อค้าขายข้ามชาติที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ ทำให้สังคมเติบโต สลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น แต่กลไกการตัดสินใจของประเทศด้อยประสิทธิภาพจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ด้านต่างๆ ขึ้น วิกฤตการณ์การจราจรในกรุงเทพฯ เป็นตัวอย่างที่มีการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือกันปัญหาตั้งแต่เมื่อ ๑๕-๒๐ ปีที่แล้ว แต่ก็ไม่สามารถตัดสินใจได้ แม้กระทั่งบัดนี้ ทำให้ปัญหาวิ่งเข้าสู่จุดวิกฤต

ช่องว่างที่น่ากลัวมากคือช่องว่างระหว่างคนกับความจริง

คนมีอำนาจจะไม่เข้าใจความจริง เมื่อไม่เข้าใจความจริงก็ทำให้ถูกต้องไม่ได้เมื่อทำให้ถูกต้องไม่ได้ปัญหาก็เพิ่มพูนขึ้นเป็นวิกฤตการณ์วิกฤตการณ์การจราจรและวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เห็นได้ง่าย ที่เห็นได้ยากคือวิกฤตการณ์คนจน

เมื่อคนจนสืบทอดว่าล้านคนถูกบีบคั้นมากขึ้นๆ ไม่มีทางออกไม่มีทางไปอะไรจะเกิดขึ้น เสียงเรียกร้องให้กระจายอำนาจจะมีมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะ

การกระจายอำนาจอย่างทั่วถึงไปจนถึงตัวประชาชนเองและชุมชนเท่านั้นจึงจะแก้ปัญหาได้ แต่ระบบอำนาจซึ่งโยงใยเหนียวแน่นไม่ต้องการให้กระจายอำนาจการปะทะกันระหว่างฝ่ายกระจายอำนาจกับฝ่ายกระจุกอำนาจ จะนำไปสู่การนองเลือดและการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

รัฐธรรมนูญ คือกติกาเรื่องอำนาจ

อำนาจเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมเป็นเครื่องกำหนดว่า มีความรุนแรงหรือไม่รุนแรง ฉะนั้นเมื่อตอนร่างรัฐธรรมนูญฉบับหมกเม็ด จึงทำนายได้ว่าจะเกิดการนองเลือด รัฐธรรมนูญที่นำไปสู่การนองเลือดต้องถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญอัปมงคล ควรต้องแก้ไขหรือสร้างขึ้นใหม่ให้เป็นมงคล ความเป็นมงคลอยู่ที่ทั้งกระบวนการและเนื้อหา การที่มีผู้พูดถึงการถวายฎีกาให้พระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งสมาชิกรัฐธรรมนูญนั้น เพราะเขาต้องการเห็นความเป็นมงคลอันสูงสุดในรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันการนองเลือดในสังคมไทย

สภาผู้แทนราษฎรชุดนี้อยู่มาเกือบ ๒ ปีแล้ว ยังไม่สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญได้เลย แสดงว่าขาดเจตนารมณ์หรือไม่เข้าใจ อันจะเป็นชนวนนำไปสู่ความรุนแรงนองเลือด สาธะสำคัญที่สุดที่จะต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ

หนึ่ง สิทธิเสรีภาพของประชาชน

สอง การกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนท้องถิ่นให้สามารถดูแลจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และดำเนินกิจการต่างๆ ของชุมชนท้องถิ่น และจังหวัดด้วยตนเอง

สาม อำนาจของประชาชนที่จะตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและนักการเมือง

ถ้าปราศจากสาระสำคัญเหล่านี้จะไม่สามารถแก้ไขการกระจุกอำนาจและวิกฤตการณ์ได้ ประเทศใดๆ ที่กระจุกอำนาจจะนำไปสู่วิกฤตการณ์และความ

รุนแรงทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นโซเวียตรัสเซีย หรือยูโกสลาเวีย การทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ และต้นน้ำลำธาร จะแก้ไขไม่ได้เลย ถ้าไม่คืนสิทธิให้ชุมชนในการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความจริงผมเห็นใจนักการเมืองว่าเขาไม่มีอำนาจอะไรจริงจังในสังคมที่อำนาจอยู่ที่รัฐหรือระบบราชการ (รัฐธนาภาพ) และอำนาจอยู่ที่เงิน (ธนาภาพ) แต่อำนาจอย่างหนึ่งที่เขามีหรือดูเหมือนมี คืออำนาจในการกำหนดกติกาให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้น ดังกล่าวข้างต้น

การแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ได้นั้นทำไม่ได้ด้วยจิตใจที่คับแคบและกระบวน การที่คับแคบ ผมแนะนำว่าควรนำการแก้ไขรัฐธรรมนูญมาสู่เวทีสาธารณะ (Public Forum) ที่ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันทั้งนักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน องค์กรเอกชน ผู้นำชุมชน นักธุรกิจ ตลอดจนข้าราชการทหารตำรวจ ช่วยกันสร้างรัฐธรรมนูญให้ดีที่สุด ถ้าสมควรก็มีการขอประชามติเสียด้วย ให้มีการถ่ายทอดทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งจะเป็นการยกระดับการศึกษาทางการเมืองของคนทั้งประเทศไปพร้อมกัน เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนทั้งประเทศเช่นนี้แล้ว เมื่อเข้าไปสู่รัฐสภาการที่จะได้รับการรับรองเกือบเป็นเอกฉันท์ก็ไม่น่ามีความยากลำบากอะไรเลย

วิธีการที่แนะนำนี้เพื่อความสมานฉันท์เพื่อการศึกษาและการมีส่วนร่วมของคนทั้งประเทศ เพื่อกำหนดกติกาที่สร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อป้องกันความรุนแรงนองเลือด

แต่นักการเมืองก็ปฏิเสธคำแนะนำด้วยความหวังดีนี้

ผมเองก็ไม่อยากเห็นมีการนองเลือดในประเทศไทยได้พยายามชี้แนะเสมอมา

แต่เหตุการณ์ต่างๆ บ่งบอกว่าประเทศไทยยากที่จะเคลื่อนตัวไปสู่ประชาธิปไตย-ธรรมาธิปไตย โดยไม่มีการนองเลือด จึงขอให้สื่อมวลชนและสังคม

ไทยพยายามทำความเข้าใจเรื่องนี้ให้ดี ถ้าสังคมไม่เข้าใจเรื่องนี้ การที่จะหลุดเข้าไปสู่การนองเลือดก็จะมีมากขึ้นปัญญาของสังคมเท่านั้นที่จะป้องกันการนองเลือดได้

ปัญหานี้ต้องนำไปสู่การกำหนดกติกาเรื่องอำนาจโดยถูกต้องในสังคม